Prima instanță: judecătoria Edineț, sediul Central (judecător: Lilia Țurcan)
Dosarul nr. 2a-264/24

**CURTEA DE APEL BĂLŢI**
***Colegiul civil şi de contencios administrativ***

**DECIZIE**

22 octombrie 2024 mun. Bălţi
Instanța compusă din:
Președintele completului, judecător Elena Grumeza
Judecătorii: Dumitru Corolevschi și Natalia Chircu
Grefier Natalia Pasat

examinînd, în ședință publică cererea de apel declarată Ceban Carolina împotriva hotărîrii judecătoarei Edineț, sediul Dondușeni din 15 noiembrie 2023, emisă în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată formulată de Ceban Alexei împotriva lui Ceban Carolina, intervenient accesoriu Direcția Asistență Socială și protecția Familiei Drochia, intervenient accesoriu – Direcția Asistență Socială și protecția Familiei Dondușeni cu privire la scutirea de la achitarea pensiei pentru întreținerea copiilor minori, determinarea locului de trai a copiilor minori,

**a constatat:**

**Pretenţiile reclamantului:**

1. La data de 29 mai 2023, reclamantul Ceban Alexei a înaintat o cerere de chemare in judecată împotriva pârâtei Ceban Carolina, intervenienți accesorii - Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei Dondușeni, Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei Drochia, privind scutirea de la achitarea pensiei pentru întreținerea copiilor minori, determinarea locului de trai a copiilor minori cu tata.
2. În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, conform hotărârii Judecătoriei Drochia, sediul Central din 07 noiembrie 2022, s-a încasat de la Ceban Alexei, în beneficiul Ceban Carolina, pensie pentru întreținerea: fiului ***** a.n. ***** în sumă bănească fixă în mărime de 1100 lei lunar și fiicei ***** a.n. ***** în sumă bănească fixă în mărime de 1100 lei, - începînd cu 02.08.2022 pînă la majoratul copiilor.
3. Tot în baza acestei hotărîri s-a determinat locul de trai a copiilor minori: fiului ***** a.n. ***** și fiicei ***** a.n. ***** cu mama Ceban Carolina.

4. La data 23.04.2023 reclamantul Ceban Alexei a revenit în țară, iar la data de 25.04.2023 a solicitat anularea acordului privind custodia asupra copiilor minori fiului ***** și fiicei *****, custodele fund Pricop Lucia, din motivul revenirii în țară și ca copii să fie în grija tatălui.
5. Indică că, la 28.04.2023 Ceban Carolina, mama copiilor a dat acordul ca copiii să fie în grija tatălui pe perioada aflării ei peste hotare, dând acordul la schimbarea instituției de învățământ.
6. Conform confirmării eliberate de administrația ***** se confirm că ********** a.n. ***** este elev al clasei I, anul de studii *****3,iar conform confirmării eliberate de administrația grădiniței creșă ''*****" se confirmă că ********** a.n. ***** frecventează grădinița din 26.05.2023.
7. Potrivit caracteristicii pe numele lui Ceban Alexei se caracterizează pozitiv, locuiește împreună cu copii, în societate duce un mod de viață adecvat. În prezent situația materială și familială s-a schimbat, copii locuiesc cu tata.
8. De la emiterea hotărârii Judecătoriei Drochia, sediul Central din 07 noiembrie 2022, până la moment Ceban Alexei a achitat suma de 17200 lei pensie întreținerea copiilor, necatînd că și anterior a acordat ajutor financiar copiilor. La moment copii se află la întreținerea și îngrijirea reclamantului Ceban Alexei.
9. Pîrîta a plecat peste hotarele țării pe un termen mai îndelungat, a dat acordul ca copiii să se afle în grija lui Ceban Alexei, la domiciliul ultimului, dând acordul la schimbarea instituției de învățământ. Consideră că, în legătură cu situația familiară formată și anume că fiul ***** a.n. ***** și fiica ***** a.n. ***** locuiesc împreună cu tata, iar plata pentru întreținere o achită pîrîtei Ceban Carolina în continuare, urmează de a fi scutit de plata de întreținere a copiilor. În astfel de împrejurări, consideră posibil scutirea de la achitarea pensiei de întreținere,deoarece copiii locuiesc cu tata, întreținerea și educația copiilor în continuare o va efectua el. De a solicita pensie pentru întreținerea copiilor de la pîrîtă la moment nu are necesitate,or dispune de surse financiare pentru a întreține copiii.
10. Cu pîrîta locuiește separat și au ajuns la un acord comun în privința copiilor,ea este plecată peste hotarele țării dând acordul ca copiii să se afle cu tata, copiii sunt întreținuți și educați de el ,astfel consideră că este necesar de a aprecia prin hotărâre de judecată determinarea domiciliului copiilor minori cu tata, unde și locuiesc de fapt copiii.
11. Reclamantul mai invocă că, dispune de condiții materiale necesare, condiții de trai pentru a le asigura copiilor un nivel de trai decent și adecvat pentru sănătatea și dezvoltarea fizică intelectuală și spirituală, educarea, învățătura și pregătirea profes*****ală a copiilor. Consideră necesar de a întări prin hotărâre judecătorească determinarea domiciliului copiilor minori a fiului *****

a.n.***** și fiicei ***** a.n. ***** cu tata Ceban Alexei, în legătură cu schimbarea situației.

**Poziţia instanţei de fond:**

**12.** Prin hotărârea judecătoriei Edineț, sediul Dondușeni din 15 noiembrie 2023 s-a admis cererea de chemare în judecată formulată de Ceban Alexei împotriva lui Ceban Carolina, intervenient accesoriu Direcția Asistență Socială și protecția Familiei Drochia, intervenient accesoriu – Direcția Asistență Socială și protecția Familiei Dondușeni cu privire la scutirea de la achitarea pensiei pentru întreținerea copiilor minori, determinarea locului de trai a copiilor minori cu tata.

- S-a scutit Ceban Alexei /a.n. *****, IDNP *****, locuitor al *****/, de la achitarea pensiei pentru întreținerea copiilor minori, ********** a.n.***** și ********** a.n. *****, stabilită în baza Hotărîrii Judecătoarei Drochia sediul Central nr. 2-1436/2022 din 07 noiembrie 2022, în sumă bănească fixă a cîte 1100 lei lunar pentru fiecare copil, pînă la majoratul de vîrstă a copiilor.
- s-a stabilit domiciliul copiilor minori: ********** a.n.***** și ********** a.n. ***** cu tata Ceban Alexei /a.n. *****, IDNP *****, locuitor al *****.

**Solicitarea apelantului :**

**26.** Invocând ilegalitatea și netemeinicia hotărîrii, Ceban Carolina prin intermediul avocatului Grigore Postovan la data de 01 decembrie 2023 a declarat apel împotriva hotărîrii judecătoriei Edineț, sediul Dondușeni din 15 noiembrie 2023, solicitând admiterea apelului, casarea hotărîrii cu pronunțarea unei noi decizii prin care să fie respinsă acțiunea lui Ceban Alexei.

**Argumentele cererii de apel:**

**27.** În motivarea cererii de apel apelanta a menț*****at că, cu hotărîrea primei instanțe nu este deacord, consideră că trebuie fi casată cu respingerea pretențiilor înaintate de Ceban Alexei.Acțiunea intentată de reclamant nu o recunoaște.

**28.** Consideră,că instanţa de fond la emiterea hotărîrii nu a elucidat şi constatat pe deplin circumstanţele care au o importanţă pentru soluţ*****area pricinii in fond, fiind aplicate greşit normele de drept material şi cele de drept procedural.În acest sens apelanta invocă prevederile expuse la art.art. 386 „Temeiurile casării sau modificării hotărîrii de către instanţa de apel„ , 387 **„**Încălcarea sau aplicarea eronată a normelor de drept material„„388 Cod de

Procedură Civilă **„**Încălcarea sau aplicarea eronată a normelor de drept procedural„.

**29.** Mai invocă,că conform prevederilor art. 4) din LEGEA nr. 370 din 30-11-2023 privind drepturile copilului principiile de asigurare a drepturilor copilului Respectarea și garantarea drepturilor copilului se realizează conform următoarelor principii: a) respectarea și promovarea cu prioritate a interesului superior al copilului; b) egalitatea de șanse și nediscriminarea; c) respectarea priorității privind creșterea și educarea copilului în familie; d) dreptul prioritar al părinților de a-și educa copiii conform propriilor convingeri și responsabilizarea părinților cu privire la exercitarea drepturilor și îndeplinirea obligațiilor părintești; e) asistența individualizată a fiecărui copil; f) respectarea demnității copilului; g) ascultarea opiniei copilului și luarea în considerare a acesteia, ținând cont de vârsta și de gradul său de maturitate; h) asigurarea continuității în îngrijirea, creșterea și educarea copilului, ținând cont de originea sa etnică, religioasă, culturală și lingvistică, în cazul luării unei măsuri de protecție; i) celeritate în luarea oricărei decizii cu privire la copil; j) asigurarea protecției împotriva abuzului, neglijării, exploatării și oricărei forme de violență asupra copilului.

**30.** Conform prevederilor art. 5 din LEGEA nr. 370 din 30-11-2023 privind drepturile copilului. Garantarea drepturilor copilului de către stat (1) Statul garantează fiecărui copil dreptul la un nivel de viață adecvat dezvoltării sale fizice, intelectuale, spirituale și sociale. (2) Statul asigură dreptul copiilor la un mediu curat și sănătos, prin integrarea acestuia în toate deciziile referitoare la copii, inclusiv în politicile legate de educație, petrecerea timpului liber, joc, accesul la spații verzi, protecția copilului, sănătatea și migrația copiilor. (3) Statul are obligația de a preveni și a remedia impactul factorilor de mediu asupra calității vieții și drepturilor copiilor, chiar și atunci când astfel de pericole sunt în afara controlului uman. (4) Statul are obligația de a aloca resurse financiare, umane, tehnologice, instituț*****ale și informaț*****ale pentru realizarea drepturilor copiilor în raport cu mediul înconjurător. (5) Statul susține reprezentanții legali/responsabilii legali ai copiilor în vederea asigurării creșterii, educației și dezvoltării armonioase a copiilor. (6) Statul asigură protecția copilului și garantează respectarea tuturor drepturilor acestuia prin intermediul instituțiilor sale și al autorităților publice cu atribuții în acest domeniu. (7) Statul este responsabil de elaborarea și implementarea cadrului normativ naț*****al privind protecția drepturilor copilului în conformitate cu Convenția Națiunilor Unite cu privire la drepturile copilului și cu prezenta lege. Autoritățile statului, în limita competențelor lor, realizează politica de stat privind protecția drepturilor copilului și promovează un mediu adecvat dezvoltării acestuia.

**31.** Solicită**,** apelanta :

- Admiterea cererii;
- Casarea hotărîrii Judecătoriei Edineț sediul Dondușeni nr. 2-23076680-28-2- 29052023, CEBAN ALEXEI vs. CEBAN CAROLINA;
- Încasarea/modificarea pensiei alimentare pentru întreţinerea copiilor/părinţilor*,* și pronunțarea unei hotărîri noi cu respingerea integrală pretențiilor înaintate de Ceban Alexei .

**Argumentel referinței la cererea de apel.**

**32.** La data de 31 mai 2024 (f.d.131), Ceban Alexei**,** prin intermediul avocatei care-i reprezintă interesele a înaintat referință la cererea de apel în care a indicat că, apelanta susţine,că Ceban Alexei, a luat copiii la sine cu scopul de a nu achita pensia de întreţinere, dar cum poate fi argumentat poziţia că copiii se află în grija totală a tatălui, şi tatăl urmează să achite şi pensia pentru întreţinerea copiilor minori în folosul mamei. Atîta timp cît copiii au fost în grija mamei, Ceban Alexei a achitat pensia de întreţinere, dar la moment este schimbată situaţia, deaceia achitarea pensiei urmează a fi stopată.

**33.** Consideră că în legătură cu situaţia familiară formată şi anume fiul ***** a.n.***** şi fiica ***** a.n. ***** locuiesc împreună cu tata, bunica pe linia tatălui, iar plata pentru întreţinerea lor o achită apelantei Ceban Carolina, în continuare intimatul urmează de a fi scutit de plata pentru întreţinerea copiilor.

**34.** În astfel de împrejurări, consideră posibil scutirea de la achitarea pensiei de întreţinere, deoarece copiii locuiesc cu tata, și întreţinerea şi educaţia copiilor în continuare o va efectua de unul singur. De a solicita pensie pentru înteţinerea copiilor de la pîrîtă la moment nu are necesitatea,or dispune de susrse financiare pentru a întreţine copiii.

**35.** Reține că, instanţa de fond a reţinut just,probele prezentate instanţei pronunțînd o hotărâre legală şi argumentată, iar motivele invocate în cererea de apel nu au nici o putere probantă fiind pur declarative, fiind înaintată fără just temei.

**36.** În baza celor menţ*****ate, consideră că argumentele invocate în cererea de apel declarată de reprezentantul reclamantei Ceban Carolina, avocatul Grigore Postovanu au un caracter nefondat şi derivă din interpretarea subiectivă şi defectuoasă a normelor de drept enunţate în apel, iar hotărîrea instanţei de fond este legală şi întemeiată. Instanţa de fond a examinat toate cerinţele invocate de către reclamant şi reprezentantul său şi le-a dat o apreciere justă.

**37.** În contextul celor expuse, în baza art. 385 alin.(l) lit. a) Cod Procedură Civilă solicită instanţei de apel, respingerea cererii de apel înaintate de reprezentantul reclamantei Avocatul Grigore Postovanu ca neîntemeiată şi menţinerea hotărîrii instanţei de fond.

**Argumentele părţilor.**

**38.** În cadrul ședinței de judecată părțile nu s-au prezentat, desi procedura de citare legală a fost executată corespunzător.

**39.** În temeiul art. 379 al. (2) CPC care stipulează că neprezentarea în şedinţa de judecată a apelantului sau a intimatului, a reprezentanţilor acestora, precum şi a unui alt participant la proces, citaţi legal despre locul, data şi ora şedinţei, nu împiedică judecarea apelului, instanța de apel dispune examinarea apelului în lipsa părților care au fost înștiințați legal despre data, ora și locul ședinței de judecată.

**Aprecierea instanței de apel:**

**40.** Studiind materialele dosarului, Colegiul civil ajunge la concluzia, că apelul declarat este neîntemeiat şi urmează a fi respins cu menţinerea hotărîrii primei instanţe, reieşind din considerentele.

**41.** În conformitate cu art.385 lit.a) CPC, instanţa de apel după ce judecă apelul este în drept să respingă apelul şi să menţină hotărîrea primei instanţe.

**42.** Conform art.362 alin.(1) CPC, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunţării dispozitivului hotărîrii, dacă legea nu prevede altfel.

**43.** Instanţa de apel constată că hotărîrea Judecătoriei Edineț, sediul Dondușeni din 15 noiembrie 2023 a fost atacată cu apel la data de 01 decembrie 2023, din care considerente Colegiul deduce faptul că apelul a fost depus în interiorul termenului legal.

**44.** Potrivit probatoriului cauzei Colegiul civil atestă că, la 29 mai 2023, reclamantul Ceban Alexei a înaintat o cerere de chemare in judecată împotriva lui Ceban Carolina, intervenienți accesorii - Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei Dondușeni, Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei Drochia, privind scutirea de la achitarea pensiei pentru întreținerea copiilor minori, determinarea locului de trai a copiilor minori cu tata.

**45.** Prin hotărârea judecătoriei Edineț, sediul Dondușeni din 15 noiembrie 2023 s-a admis cererea de chemare în judecată formulată de Ceban Alexei împotriva lui Ceban Carolina,intervenient accesoriu Direcția Asistență Socială și protecția Familiei Drochia, intervenient accesoriu – Direcția Asistență Socială și protecția Familiei Dondușeni cu privire la scutirea de la achitarea pensiei pentru întreținerea copiilor minori, determinarea locului de trai a copiilor minori cu tata.

- S-a scutit Ceban Alexei /a.n. *****, IDNP *****, locuitor al *****/, de la achitarea pensiei pentru întreținerea copiilor minori, ********** a.n.***** și ********** a.n. *****, stabilită în baza Hotărîrii Judecătoarei Drochia sediul Central nr. 2-1436/2022 din 07 noiembrie

2022, în sumă bănească fixă a cîte 1100 lei lunar pentru fiecare copil, pînă la majoratul de vîrstă a copiilor.

- s-a stabilit domiciliul copiilor minori: ********** a.n.***** și ********** a.n. ***** cu tata Ceban Alexei /a.n. *****, IDNP *****, locuitor al *****.

**46.** Invocând ilegalitatea și netemeinicia hotărîrii,Ceban Carolina prin intermediul avocatului Grigore Postovan la data de 01 decembrie 2023 în termenul legal a declarat apel împotriva hotărîrii judecătoriei Edineț, sediul Dondușeni din 15 noiembrie 2023, solicitând admiterea apelului, casarea hotărîrii cu pronunțarea unei noi decizii prin care să fie respinsă acțiunea lui Ceban Alexei.

**47.** Colegiul civil consideră că instanța de fond a emis o hotărîre prin aplicarea corectă a cadrului legal material și procedural,în legătură cu ce aceasta urmează a fi menținută,și în sensul declarat ,invocă următoarele argumente de fapt și de drept.

**48.** În accepțiunea art. 373 Cod de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importantă pentru soluț*****area pricinii, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanța de apel de către participanții la proces. Instanța de apel nu este legată de motivele apelului privind legalitatea hotărârii primei instanțe, ci este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei. Concomitent, instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel. Instanța de apel nu este legată de motivele apelului privind legalitatea hotărârii primei instanțe, ci este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei.

**49.** În acord cu art. 130 alin.(1) Cod de procedură civilă,instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multe aspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

**50.** Norma cuprinsă la art. 240 alin. (1) Cod de procedură civilă stabilește că, la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanța pentru soluț*****area cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluț*****ării cauzei şi admisibilitatea acțiunii.

**51.** Iar, norma consacrată la art. 2***** Cod de procedură civilă reglementează că, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală şi întemeiată. Instanța îşi

întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță şi pe probele cercetate în ședință de judecată. Hotărârea este întemeiată, dacă în ea sunt expuse toate circumstanțele care au importantă la soluț*****area cauzei şi care au fost verificate în ședința de judecată multilateral, complet şi au fost elucidate probele privind circumstanțele constatate ale cauzei.

**52.** Din conținutul celor relatate Colegiul Civil reține că, sarcina instanței de apel derivă reieșind din dispozițiile art.373 alin. (1), (2), (5) CPC, în condițiile în care instanța de fond a soluț*****at fondul cauzei, cu expunerea argumentelor în vederea admiterii sau respingerii acțiunii în raport cu concluziile reținute de către aceasta.

**53.** Colegiul civil relevă faptul că,instanța de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil,reţinându-se rolul determinant al concluziilor sale, are obligația să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze la însușirea motivelor instanței inferioare (Hirro Balani c.Spaniei, nr.18064/91 din 09.12.1994 §27;Georgiadis c. Greciei nr.21522/93 din 29.05.1997 §43).

**54.** Sursele de Soft Low - Avizul nr.11 din 2008 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenția Comitetului de Miniştri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătorești, stabilește că o motivație şi o analiză clară sunt cerințele fundamentale ale hotărârilor judecătorești şi un aspect important al dreptului la un proces echitabil. Pentru a răspunde cerințelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidențieze, că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esențiale ce iau fost prezentate.

**55.** Instanța de apel ment*****ează că, art.6 CEDO garantează dreptul justițiabilului la o hotărâre motivată sub aspectul instituirii obligației instanțelor de judecată de aşi argumenta hotărârile adoptate din perspectiva unei analize ample a circumstanțelor cauzei. Îndatorirea de a motiva coerent şi unitar hotărârea sub aspectul tuturor cererilor, fără a exista contradicții între motivare şi dispozitiv, constituie o garanție pentru justițiabili, în faţa eventualului arbitrariu judecătoresc, fiind singurul mijloc prin care se dă posibilitatea de a putea exercita un eficient control judiciar.

**56.** Colegiul civil constată,că apreciind probele administrate în conformitate cu prevederile art. 130 Cod de procedură civilă, instanța de fond în baza înscrisurilor cauzei cercetate în ședința de judecată, a constatat următoarele circumstanțe.

**57.** Materialele cauzei civile denotă faptul că la data de *****, de către OSC Dondușeni a fost înregistrată căsătoria dintre Ceban Alexei și Ceban Carolina, care a fost trecută în Registrul Stării Civile sub nr. *****. Din

traiul în comun, s-au născut copiii ********** a.n. ***** și ********** a.n. *****, în adeverința de naștere a copiilor, Ceban Alexei și Ceban Carolina sun indicați ca părinți.

**58.** Conform Hotărârii Judecătoriei Drochia sediul Central nr. 2-1436/2022 din 07.11.2022, a fost desfăcută căsătoria încheiată între Ceban Alexei și Ceban Carolina, înregistrată la *****, sub nr. *****, de către OSC Dondușeni; S-a stabilit locul de trai al copiilor minori: ********** și ********** cu mama Ceban Carolina; S-a încasat de la Ceban Alexei, în beneficiul lui Ceban Carolina, pensie pentru întreținerea copiilor minori: ********** în sumă bănească fixă, în mărime de 1100,00 (una mie una sută, 00 bani) lei lunar și ********** în sumă bănească fixă, în mărime de 1100,00 (una mie una sută, 00 bani) lei lunar, începând cu 02.08.2022, până la majoratul copiilor minori.

**59.** Hotărîrea dată a fost emisă în lipsa pîrîtului Ceban Alexei, din motiv că dînsul se afla la muncă peste hotarele țării.

**60.** Conform bonurilor de achitare (f.d. 12) și a recipisei eliberată de Ceban Carolina (f.d. 12 verso), se atestă că, Ceban Alexei a achitat pensia pentru întreținerea copiilor minori în mărime de 17 400 lei, adică pentru perioada de 9 luni.

**61.** În luna martie 2023, mama copiilor minori ********** și ********** – Ceban Carolina a plecat la muncă peste hotarele țării, lăsând copii în grija bunicii pe linie maternă – Pricop Ludmila.

**62.** La data de 23.04.2023, reclamantul Ceban Alexei a revenit în țară, urmare a solicitat anularea acordului privind custodia copiilor, solicitînd ca copiii să locuiască cu tata. La data de 28.04.2023 pîrîta Ceban Carolina a dat acordul ca copiii să fie în grija tatălui și să le fie schimbată și instituția de învățămînt.

**63.** Conform confirmării eliberate de administrația ***** se confirm că ********** a.n. ***** este elev al clasei I, anul de studii *****3.

**64.** Conform confirmării eliberate de administrația grădiniței creșă ’’*****” se confirmă că ********** a.n. ***** frecventează grădinița din 26.05.2023.

**65.** Conform caracteristicii pe numele lui Ceban Alexei se caracterizează pozitiv, locuiește împreună cu copii, în societate duce un mod de viață adecvat. În prezent situația materială și familială s-a schimbat, copii locuiesc cu tata.

**66.** Reclamantul Ceban Alexei a solicitat determinarea locului de trai a copiilor minori ********** a.n. ***** și fiicei ********** a.n. ***** cu tata.

**67.** Conform art. 18, alin. (1) din Legea privind drepturile copilului nr. 338 din 15 decembrie 1994, ambii părinți, în egală măsură, sau persoanele subrogatorii legale poartă răspunderea principală pentru dezvoltarea fizică,

intelectuală, spirituală și socială a copilului, ținând cont în primul rând de interesele acestuia.

**68.** Potrivit art. 62, alin. (1) și (3) Codul familiei, drepturile părinților nu pot fi exercitate contrar intereselor copilului lor. Părinții nu pot prejudicia sănătatea fizică și psihică a copilului. Toate problemele privind educația și instruirea copilului se soluț*****ează de către părinți de comun acord, ținându-se cont de interesele și de părerea copilului.

**69.** Reieșind din dispozițiile art. 63 alin. (1) - (3) Codul familiei, în cazul când părinții locuiesc separat, domiciliul copilului care nu a atins vârsta de 14 ani se determină prin acordul părinților. Dacă un atare acord lipsește, domiciliul minorului se stabilește de către instanța judecătorească, ținându-se cont de interesele și părerea copilului (dacă acesta a atins vârsta de 10 ani). În acest caz, instanța judecătorească va lua în considerare atașamentul copilului față de fiecare dintre părinți, față de frați și surori, vârsta copilului, calitățile morale ale părinților, relațiile existente între fiecare părinte și copil, posibilitățile părinților de a crea condiții adecvate pentru educația și dezvoltare copilului (îndeletnicirile și regimul de lucru, condițiile de trai etc.). La determinarea copilului minor, instanța judecătorească va cere și avizul autorității tutelare în a cărei rază teritorială se află domiciliul fiecărei dintre părinți.

**70.** Prin prisma art. 64, alin. (1) Codul familiei, părintele care locuiește împreună cu copilul nu are dreptul să împiedice contactul dintre copil și celălalt părinte care locuiește separat, cu excepția cazurilor când comportamentul acestuia din urmă este în detrimentul intereselor copilului sau prezintă pericol pentru starea lui fizică și psihică.

**71.** Totodată, conform art. 9, alin. (1) și (3) din Convenția internaț*****ală cu privire la drepturile copilului adoptată la New York la 20 noiembrie 1989, statele părți vor veghea ca nici un copil să nu fie separat de părinții săi împotriva voinței lor, cu excepția situației în care autoritățile competente decid, sub rezerva revizuirii judiciare și în conformitate cu legile și procedurile aplicabile, că această separare este necesară în interesul superior al copilului. Statele părți vor respecta dreptul copilului care a fost separat de ambii părinți sau de unul dintre ei de a întreține relații personale și contacte directe cu cei doi părinți ai săi, în mod regulat, exceptând cazul în care acest lucru contravine interesului suprem al copilului.

**72.** Interesul superior al copilului este singurul criteriu după care instanța se călăuzește pentru a decide cu privire la exercitarea drepturilor părintești. Pentru a-l determina trebuie să se țină seama de întregul complex de împrejurări menite să asigure copilului o dezvoltare fizică, morală și intelectuală armonioasă, interesând nu numai posibilitățile materiale ale

părinților ci și vârsta copilului, comportarea părinților înainte de separare, gradul de atașament și preocupare pe care l-au manifestat față de copil, precum și legăturile afective ce s-au stabilit între părinți și copil, între copil și alți membri ai familiei extinse.

**73.** Reieșind din conținutul normei art. 63 Codul Familiei, cât și jurisprudența naț*****ală, la identificarea interesului copiilor minori, în cazul stabilirii domiciliului la unul dintre părinți, urmează a fi luate în considerația următoarele criterii: vârsta copilului, posibilitățile părinților de a asigura o bună dezvoltare fizică, intelectuală și morală; atașamentul părinților față de minor, precum și a minorului față de părinți; grija manifestată de părinți față de copil în timpul conviețuirii și după despărțire.

**74.** La caz, se constată că, copiii minori: **********, a.n. ***** și ********** a.n. *****, a cărui domiciliu se solicită a fi determinat, au vârsta de 8 și respectiv 6 ani, vârstă la care copiii au nevoie de supraveghere, întreținere, dragoste și educație din partea părinților.

**75.** La momentul examinării cauzei, copiii minori locuiesc cu tata în condiții bune, fiind asigurați cu toate cele necesare, ceea ce se atestă prin Avizul-concluzie nr. 886/2 din 03.07.2023, întocmit de către autoritatea tutelară Dondușeni, în care se menț*****easză că, copiii ********** și **********, locuiesc în ***** împreună cu tatăl Ceban Alexei și bunica paternă Ceban Angela în locuința care aparține cu drept de proprietate ultimei. Condițiile de trai sunt bune, starea tehnică a locuinței este adecvată, locuința este constituită din 2 odăi locuibile, odăile sunt luminoase. Copiii locuiesc într-o odaie cu bunica, dar au paturi separate. În locuință sunt create condiții pentru creșterea și dezvoltarea armonioasă a copiilor: loc pentru joacă, dulap pentru haine, masă pentru pregătirea temelor de acasă etc. Copiii dispun de jucării și rechizitele necesare, sunt îngrijiți, aparent sănătoși. ***** este elev la *****”, ***** frecventează grădinița ’’*****” din localitate. Venitul familiei, din declarațiile tatălui, este constituit din câștigul obținut din munca acestuia de peste hotarele țării din care se întreține și la moment. Copiii sunt sociabili, nu prezintă semne de abuz sau violență. Din spusele tatălui, de când s-au despărțit cu mama copiilor el participa la educația și întreținerea lor, achita regulat pensia alimentară. La moment situația s-a modificat, mama copiilor a plecat peste hotarele tării, si-a exprimat acordul ca copiii să rămână în grija tatălui. Din discuția cu copiii, s-a stabilit că aceștia sunt atașați de ambii părinți, cu mama comunică la moment prin telefon.

**76.** Conform Anchetei Sociale din 29.06.2023, întocmită de Direcției Asistență Socială și Protecția Familiei Drochia, reese că, Ceban Carolina împreună cu mama sa Pricop Ludmila locuiesc în ***** în apartament constituit dintr-o

odaie pe care l-au închiriat. Pricop Ludmila – bunica copiilor minori ********** și **********, este pens*****ară, iar mama copiilor – Ceban Carolina este plecată peste hotarele țării.

**77.** E de reținut că tatăl și mama sunt figuri importante de atașament, care au rol decisiv în dezvoltarea emoț*****ală și socială a copiilor, atât timp cât calitatea interacțiunilor lor va condiț*****a calitatea relațiilor sociale. Interesul superior al copiilor reclamă menținerea acestora cât mai mult timp într-un mediu familial normal și echilibrat în prezența ambilor părinți pentru că riscul ruperii echilibrului sufletesc al acestora este foarte mare odată cu încredințarea lor unuia sau altuia dintre părinți. Deaceea, după separarea părinților menținerea și încurajarea relației copilului cu părintele cu care minorul nu locuiește în mod statornic, devine vitală pentru dezvoltarea sa morală normală. Interesul superior al copilului, în general, este legat de posibilitatea de a putea accesa nelimitat pe ambii părinți pentru a putea dezvolta relații echilibrate și armonioase cu ambii părinți. Relațiile personale trebuie să se realizeze neîngrădit, restrângerea acestora fiind necesară numai în condiții deosebite pentru protejarea copilului.

**78.** Conform Concluziei psihologico-pedagogică realizat în baza metodei „Desenul cinetic al familiei” de R. Burns și S. Kaufman, efectuat de psihologul Galina Corencenco, minorul ********** și-a redat în desen familia, desenând-o pe sora sa *****, pe el însăși, bunica Angela, tatăl, verișoara, și Nana Dana. În imaginea desenată de ***** lipsește mama. Copilul a micșorat componența familiei „uitând” să-și deseneze mama, astfel copilul pare să dezamorseze atmosfera emoț*****ală inacceptabilă din familie, fugind de emoțiile negative asociate ce acele persoane pe care nu le-a desenat. Aranjarea membrilor familiei în desen, indică unele trăsături psihologice ale relațiilor din familie. Faptul că copilul a desenat membrii familiei cu mâinile separate, indică un nivel scăzut de legături emoț*****ale. Raportul dintre dimensiunile membrilor familiei și „imaginea EU” corespunde normelor. ***** și-a desenat ca fiind mai mari de dimensiuni pe tatăl său, bunica, nana Dana, iar pe sora sa mai mică și pe el însuși ca pe cei mai mici, ceea ce corespunde realității și autoevaluări adecvate a copilului.

**79.** În a doua parte a metodei de cercetare, copilului i-au fost oferite situații care reflectă relațiile interpersonale dintre membrii familiei. În răspunsurile sale, ***** nu a menț*****at-o niciodată mama sa, ceea ce este o reflectare a dorinței insuficiente de activități comune cu mama. Relația cu mama pare a fi îndepărtată. Relațiile de încredere se construiesc cu tata, verișoara și bunica Angela. În răspunsurile sale, copilul cere întotdeauna sprijin de la tatăl său. Răspunsurile exprimă încredere în tată. Rezultatele examinării au

arătat, de asemenea, că starea psihologică generală și caracteristicile psihologice individuale ale copilului corespund dezvoltării conform vârstei. Prin urmare, reieșind din cumul probelor administrate și cercetate în ședința de judecată, instanța de judecată concluz*****ează că, domiciliul copiilor minori urmează a fi stabilit cu tata acestora, persoană cu care minorii au o legătură psihologică și emoț*****ală mai strânsă.

**80.** Privitor la capătul de cerere privind scutirea de la achitarea pensiei de întreținere a copiilor minori, instanța de fond a atestat următoarele.

**81.** Conform art. 74 alin.(l) - (3) Codul familiei, părinții sint obligati să-și întrețină copiii minori și copiii majori inapți de muncă, care necesită sprijin material.Modul de plată a pensiei de întreținere se determină în baza unui contract încheiat între părinți sau între părinți și copilul major inapt de muncă.Dacă lipsește un atare contract și părinții nu participă la întreținerea copiilor, pensia de întreținere se încasează pe cale judecătorească la cererea unuia dintre părinți, a tutorelui copilului sau a autorității tutelare.

**82.** Conform art. 110 Codul Familiei al RM În cazul în care starea materială sau familială a uneia dintre părți s-a schimbat, instanța judecătorească, luând în considerare şi alte circumstanțe importante ale părților, este în drept, la cererea oricăreia dintre ele, să modifice cuantumul pensiei de întreținere sau să-l scutească pe debitorul întreținerii de plata acesteia.

**83.** Conform Hotărârii Judecătoriei Drochia sediul Central nr. 2-1436/2022 din 07.11.2022, a fost încasat de la Ceban Alexei, în beneficiul lui Ceban Carolina, pensie pentru întreținerea copiilor minori: ********** în sumă bănească fixă, în mărime de 1100,00 (una mie una sută, 00 bani) lei lunar și ********** în sumă bănească fixă, în mărime de 1100,00 (una mie una sută, 00 bani) lei lunar, începând cu 02.08.2022, până la majoratul copiilor minori.

**84.** Conform bonurilor de achitare (f.d. 12) și a recipisei eliberată de Ceban Carolina (f.d. 12 verso), se atestă că, Ceban Alexei a achitat pensia pentru întreținerea copiilor minori în mărime de 17 400 lei, pe perioada cît copii au fost în grija mamei.

**85.** Luînd în considerație faptul că, copiii minori ********** și ********** locuiesc împreună cu tata – Ceban Alexei și se află în grija și educația ultimului, frecventează instituțiile de învățământ din or. Dondușeni, instanța de fond în opinia Colegiului civil legal întemeiat a concluz*****at la scutirea lui Ceban Alexei de la achitarea pensiei de întreținere a copiilor minori ********** și **********.

**86.** Ca urmare a constatărilor detaliate supra vis-a-vis de circumstanțele faptice ale cazului dedus judecării în ordine de apel, în limitele cererii de apel, Colegiul civil concluz*****ează că argumentele expuse de Ceban Carolina

în cererea de apel sunt lipsite de substanță obiectivă, și urmează a fi respinse ca fiind declarative și fără a avea un careva suport juridic argumentat.

**87.** În asemenea condiții,critica apelantei care vizează drept eronată soluția adoptată de instanța de fond nu poate fi primită, din care considerente Colegiul Civil ajunge la concluzia de a respinge apelul declarat de Ceban Carolina și a menține hotărârea Judecătoriei Edineț, sediul Dondușeni din 15 noiembrie 2023.

**88.** În conformitate cu art,art. 385 lit.a), *****0 CPC Colegiul civil ;

**decide :**

Se respinge apelul declarat de Ceban Carolina .

Se menține hotărârea Judecătoriei Edineț, sediul Dondușeni din 15 noiembrie 2023, emisă în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată formulată de Ceban Alexei împotriva lui Ceban Carolina, intervenient accesoriu Direcția Asistență Socială și protecția Familiei Drochia, intervenient accesoriu – Direcția Asistență Socială și protecția Familiei Dondușeni cu privire la scutirea de la achitarea pensiei pentru întreținerea copiilor minori, determinarea locului de trai a copiilor minori.

Decizia este definitivă din momentul pronunțării, însă poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiţie în termen de două luni de la comunicarea deciziei integrale prin intermediul Curţii Supreme de Justiţie.

Președintele completului
judecător Elena Grumeza

Judecători Dumitru Corolevschi

Natalia Chircu